

Posudek oponenta habilitační práce

MASARYKOVA UNIVERZITA

<i>fakulta:</i>	právnícká
<i>obor řízení:</i>	správní právo a právo životního prostředí
<i>uchazeč:</i>	JUDr. Petr Kolman, Ph.D.
<i>pracoviště uchazeče:</i>	Právnícká fakulta Masarykovy univerzity
<i>habilitační práce (název):</i>	Úvahy o veřejném právu - Transparentnost veřejné správy mezi Skyllou a Charybdou
<i>oponent habilitační práce:</i>	JUDr. Ing. Filip Dienstbier, Ph.D.
<i>pracoviště oponenta:</i>	Právnícká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Nejvyšší správní soud

Text posudku

Forma a téma habilitační práce

Uchazeč předložil habilitační práci ve formě souboru svých publikovaných prací. Tento soubor je tvořen publikací *Úvahy o veřejném právu*, tvořenou dvaceti třemi texty na různá témata převážně správního práva, a dále třemi samostatně publikovanými články: *Zákon o zadávání veřejných zakázek pod mikroskopem* (Obchodněprávní revue, č. 1/2017, s. 17), *K zákonu o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a omezení principu ústnosti* (odborný právní portál Bulletin advokacie, publikováno 30. 9. 2016), *Musí politické strany poskytovat informace?* (tamtéž, publikováno 11. 11. 2016). Jak je oponentovi známo z jeho vlastní činnosti, i texty zařazené do publikace „*Úvahy*“ byly (přínejmenším většinově) již dříve publikovány samostatně, a to buď v odborných časopisech různého zaměření, nebo i v denním tisku.

Jako ústřední téma souboru prací uvádí autor transparentnost veřejné správy. Tu je jistě možno vnímat z mnoha úhlů pohledu, z autorem zařazených textů lze za odpovídající deklarovanému tématu s určitostí považovat ty, které se věnují problematice svobodného přístupu k informacím. Ty jsou z celkového počtu 26 textů 4. Dalších 6 je věnováno vybraným otázkám správního procesu, 5 správnímu trestání a 3 zadávání veřejných zakázek. Ve zbylých textech se autor zabývá nejrůznější, často vůbec ne správněprávní tematikou. Pokud bych měl po autorově vzoru užít nějaký vzletnější příměr, odborný záběr jeho práce je „od Šumavy k Tatrám“. Absolutní většina textů se přitom problematiky transparentnosti veřejné správy netýká, a to ani „v té nejširší paletě odborných barev, tvarů a chutí“, jak uvádí autor v doprovodném komentáři. To platí dokonce i o těch textech, v nichž by k tomu byla ve vztahu k jejich předmětu dobrá

příležitost. Tak se autor např. v souvislosti s ústním jednáním v řízení před správními orgány vůbec nezmiňuje o otázce jeho veřejnosti, v úvaze nad vybranými otázkami rozkladového řízení se sice zabývá dostupností informace o jejím složení, už ale ne dostupností výstupu její činnosti, tedy návrhu na rozhodnutí o podaném rozkladu.

Aby nebylo mýlky: je nepochybně věcí svobodné volby autora, kterým tématům se ve své publikační činnosti věnuje, případně kterým jejich vybraným aspektům. Má připomínka se týká výlučně toho, že v předloženém souboru autorových prací nenalézám vůbec žádný spojující prvek.

Rozsah práce (cca 135 tiskových stran publikace „Úvahy“ a 21 stran separátních článků) nepovažuji za rozhodující kritérium hodnocení kvality vědecké práce. Autor si je „úsporností“ jednotlivých textů i celé práce vědom (srovnej jeho průvodní komentář) a považuje za přednost práce, že se vyhnul pádu „*do bažin bezbřehé mnohomluvnosti*“. Ve spojení s tematickou neujasněností (viz výše) a obsahovými nedostatky předložené práce, jak na ně bude ještě poukázáno, je však i její rozsah překážkou lepšího hodnocení. Nic proti autorovu zalíbení v minimalismu („*Less is more.*“). Tato práce je však bohužel dokladem, že někdy je „méně“ prostě méně a nemusí to být dost.

Připomínky k obsahu

V jednotlivých textech se autor izolovaně zabývá dílčími problémy, zpravidla bez potřebného kontextu. Ani ve svém souhrnu netvoří práce ucelený obraz jakékoliv problematiky. Texty, často zřejmě v reakci na aktuální rozhodnutí soudu, odborný či novinový článek, přednášku nebo jiný popud, jsou zachycením autorovy okamžité myšlenky. Bohužel, zpravidla nic víc.

V některých textech autor pouze konstatuje všeobecně známé skutečnosti, aniž by bylo zřejmé, proč je vůbec psal. Např. celá polemická úvaha č. 2 *K povaze a zařazení přezkumného řízení v rámci systematiky správního řízení* je založena na zjevné nesprávnosti v jednom starším, ryze komerčním a naukou prakticky ignorovaném komentáři správního řádu.

Jindy nelze autorovi upřít schopnost formulovat reálný (byť i jen dílčí) problém a vyjádřit (často „*silně*“, „*hlasitě*“, „*důrazným hlasem*“ apod.) vlastní názor (např. v textu č. 8 *Chudý či bohatý – dostane stejnou pokutu?*, č. 9 *K problematice rozkladové komise – vybrané otázky* nebo č. 18 *Právo na informace – k problematice vnitřních předpisů*). To však ve vědecké práci nestačí. Chybí analýza nezbytných souvislostí, argumentace pro vyslovené názory, kritické zhodnocení alternativ, případně vedlejších důsledků či rizik navrhovaných řešení (za všechny např. č. 7 *Správní trestání – je doručování projednáváním?*).

Povrchnost autorova přístupu, byť i k závažným otázkám, zřejmě nejvýrazněji vystihuje text č. 22 *Ke kvalitě výuky na právnických fakultách*. Na pouhých dvou stranách „řeší“ autor dilema teorie a praxe ve výuce práva. Opět zcela bez kontextu, bližšího

zkoumání různých přístupů, konfrontace argumentace těch, kteří se k tomuto tématu již relevantně vyslovili, ... a aniž by k němu řekl cokoli nového.

Výše uvedené prakticky vylučuje, aby bylo možno vést s autorem jakoukoliv odbornou polemiku, neboť není zřejmé, jak ke svým názorům dospívá.

Problém přitom není v nedostatku příležitostí. Vedle autorem nabízeného tématu transparentnosti veřejné správy by i jiné autorovy náměty při dostatečně zevrubném (nikoliv nutně mnohomluvném) přístupu vystačily na standardní habilitační práci (např. problematika veřejnoprávních smluv a jejich aplikace).

Zdroje a práce s nimi

Charakteru práce odpovídá i práce se zdroji. Jakkoliv je i v tomto ohledu úroveň jednotlivých textů různá, obecně je nutno ji charakterizovat jako přinejmenším úspornou. Výběr literárních pramenů nad rámec naprosto nejzákladnějších děl (zpravidla učebnic) je zcela nahodilý. Na druhou stranu, autor nemá potíže vycházet z informací z doslechu (např.: „*co vím neformální cestou od policistů*“, „*před časem mi vyprávěl jeden drobný obchodník*“ – str. 131 publikace „*Úvahy*“).

V celém posuzovaném souboru autorových prací se prakticky neobjevují odkazy na jakékoliv zahraniční literární prameny, nepočítáme-li citace „z druhé ruky“, tedy podle jiných autorů odkazovaných pramenů (např. v pozn. č. 146 na str. 59, 171 na str. 70 nebo 223 na str. 85 publikace „*Úvahy*“), takže lze mít důvodnou pochybnost, že s citovanými zahraničními prameny autor vůbec pracoval. Jedinou výjimkou v tomto směru je text č. 23 *Místo teorie práva v systému právní vědy*, odkazující mimo českých pramenů též na patnáct literárních děl zahraničních. Autorův „minimalistický“ způsob práce s nimi je snadno patrný zejména na str. 138 a 139. Projevem mimořádných autorových „schopností“ při zkoumání zahraničních právních úprav je text č. 16 *Ústavní a zákonné zakotvení práva na informace ve vybraných státech světa*, v němž naopak není citován ani jeden (!) zahraniční literární pramen (nepočítáme-li německou verzi Wikipedie, web finského ministerstva spravedlnosti nebo článek z britského deníku The Guardian, citovaný ovšem podle českého serveru otevrete.cz). O judikatuře soudů některé z devatenácti (!) v textu více či méně zmiňovaných zemí ani nemluvě.

Ani v ostatních textech nevěnuje autor zahraniční judikatuře více pozornosti. Doslova „na prstech jedné ruky“ by bylo možno spočítat odkazovaná rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora EU (dohromady). A to se ještě prakticky ve všech případech jedná o citace převzaté. Jinak nic.

Výrazně hojněji je citována česká judikatura, zejména rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v menší míře Ústavního soudu. S ohledem na tematickou šíři práce je však i to nutno považovat za zcela nedostatečné. Například, když se autor hned v textu č. 1 své publikace „*Úvahy*“ zamýšlí nad tím, „co rozumíme pod pojmem opatření obecné povahy“, zmiňuje jediné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, a to ještě v citaci jiného autora (str. 12). O roli Ústavního soudu při hledání odpovědi na otázku po povaze opatření

obecné povahy ani zmínka. Obdobně v textu č. 6 „*K otázce jednacího jazyka ve správním řízení*“ – ani jedno rozhodnutí správních soudů či Ústavního soudu, jeden rozsudek Evropského soudního dvora, citovaný ovšem (opět) podle jiného zdroje.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

V zadání oponentního posudku je jako souhrnný název práce uvedeno: „*Úvahy o veřejném právu – Transparentnost veřejné správy mezi Skyllou a Charybdou*“. Pomineme-li neoriginálnost tohoto názvu, nabízí se, že pointou příběhu budou právě ona pověstná úskalí (či snad bestiální limity?) zkoumané problematiky, samozřejmě z pohledu autora. Z předložené práce je bohužel nelze nijak identifikovat. Obhajoba práce může být vhodnou příležitostí k nápravě.

Závěr

Habilitační práce JUDr. Petra Kolmana, Ph.D. *Úvahy o veřejném právu - Transparentnost veřejné správy mezi Skyllou a Charybdou* podle mého přesvědčení a z důvodů výše uvedených **n e s p l ň u j e** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Správní právo a právo životního prostředí.

V Brně dne 29. listopadu 2017

JUDr. Ing. Filip Dienstbier, Ph.D.

oponent habilitační práce